

TIDNINGEN FÖR FÖRÄLDRAR / 2 2023

HEM OCH SKOLA

**DE SKAPAR KONST
EFTER SKOLAN**

S. 20-23

Skulle vi föräldrar gemensamt kunna öka vår kunskap om vad som på riktigt kunde vara en motvikt till allt det som tilltalar våra barns instinkter och behov av snabb tillfredsställelse?

Det är lite mycket just nu

■ Vissa fraser och uttryck blir av någon anledning sådana som man bär med sig ett helt liv. Ibland kommer jag på mig själv med att använda någon fras som är mina föräldrars – eller till och med deras föräldrars – utan att vara riktigt förtrogen med historien bakom. "Är det inte det ena så är det det andra", "Bra fest dehäran, sku man hitt' sina byxor sku man far heim", "Nu äro vi ena baddare".

Men ett uttryck är jag helt säker på att hör till min egen generation: nämligen "Det är lite mycket just nu". Den frasen brukade jag och mina studiekompisar för cirka tjugo år sedan hälsa varandra med när vi sågs, ackompanjerat av glada men aningen sneda flin. Alla visste vi ju redan då att frasen hade kommit för att stanna. Vi visste att flinen snart skulle bli ännu snedare: med jobb vid sidan av studier, med skiftarbete och forskning på fritiden, med tajta småbarnsår och sömnbrist, med försök att skapa sig ett hedervärt vuxenliv och med försök att räcka till både hemma och på jobbet. Detta var någonting alla i min bubbla var förberedda på. Vi kunde flina eftersom stressen åtminstone i viss mån var självvald.

■ I dag skulle frasen passa de flesta ungdomar, och deras stress är inte självvald. Prestationskraven och oron för vart världen är på väg dyker upp i allt yngre år. Mediernas jakt på fler oemotståndliga klickrubriker ger en känsla av eskalerande motsättningar och polarisering. Våra barn och unga, liksom vi själva, belamras med ångestframkallande nyheter om klimatkris, krig, pandemier, inflation, och inte minst med ett aldrig sinande flöde av desinformation kring vad som ger ett lyckligt liv.

De unga utsätts kontinuerligt och i allt högre grad för mer eller mindre skeva referensramar. I Tankesmedjan Magmas ungdomsbarometer från år 2022 uppvisar framförallt de svenskspråkiga unga en brant nedgång i upplevelsen av att det egna livet har ett mål och en mening: andelen som helt håller med om påståendet har halverats på fyra år, från 63 till 30 procent.

Vi vuxna försöker råda bot på situationen genom att ge dem digitala färdigheter. Vi försöker utbilda dem i källkritik. Vi försöker begränsa skärmtiden. Vi försöker analysera orsakerna till illamåendet, peka ut sannolika bovar i sammanhanget och sätta upp stödjande samhällsliga strukturer. Vi försöker trösta, hålla modet uppe, kanske säga att det blir nog bättre snart.

■ Det kanske finns fler och kanske till och med effektivare vapen mot ungas psykiska illamående än så? Skulle vi föräldrar gemensamt kunna öka vår kunskap om vad som på riktigt kunde vara en motvikt till allt det som tilltalar våra barns instinkter och behov av snabb tillfredsställelse? Kanske i samma veva hitta ett korn av sanning med tanke på vår egen livsföring?

Anders Hansen, den svenska läkaren och författaren till boken Hjärnstark, har kokat ner sin teori om vad som ger långsiktigt välmående till tre väldigt konkreta råd: umgås med personer du bryr dig om, rör på dig och sov tillräckligt. Alla tre råd är sådana som vi kan göra alldeles gratis, och går att genomföra i vilken familj som helst. Vi föräldrar har ingenting att förlora på att ta till oss dessa råd och genom dem sätta grunder för barnens hälsa. Men kanske vi ska börja med oss själva?

NORA GROTFELT
förbundsordförande

Hej läsare!

■ Roligt att du har valt att ta tidningen i din hand och bekanta dig med innehållet! Det har hunnit gå ett år sedan jag började som kommunikator på förbundet Hem och Skola, och därmed är det här mitt fjärde tidningsnummer som chefredaktör. Målet är att erbjuda ett innehåll som tilltalar och intresserar föräldrar till barn i åldern 1–18 år. En utmaning helt klart, men en rolig sådan.

I det här numret kan du bland annat läsa om sharenting, det vill säga att som förälder sprida bilder och filmer på sitt barn på internet. Vi har träffat föräldern Carola Nordberg för att höra hur hon tänker kring att dela bilder på sina barn på sociala medier.

Vissa känner kanske igen Carola Nordberg från podden Föräldrarnas snack.

I ett reportage kan du läsa hur skolvardagen ser ut i Danmark. Janne Strang har bott med sin familj i Köpenhamn sedan 2020 och jämför i sin text den danska och finländska skolan. Han lyfter bland annat fram den digra eftermiddagsverksamheten som eleverna kan delta i efter skoltid.

Här hos oss har vi Finlandsmodellen, som ska ge barn och unga en gratis hobby under skoldagen. I Vasa kan eleverna kan den här terminen välja mellan 83 olika eftermiddagsklubbar. Vi läsare får följa med till Gerby skola där några elever har samlats för att skapa konst tillsammans efter skoltid.

Det här och mycket mera kan du läsa om i det här tidningsnumret. Läsglädje!

CHARLOTTA SVENSKBERG
redaktör

INNEHÅLL

SÅ SKÖTER DU DIN SHARENTING MED STIL 4

Vad ska man tänka på innan man som förälder delar en bild på sitt barn på sociala medier? Föräldrapoddaren Carola Nordbergs tips är att fråga barnet om lov, respektera barnets gränser och hålla koll på sin egen skärmtid.

"FRÅNVAROTRAPPAN ÄR FÖR FYRKANTIG" 8

Stefan Winiger är kritisk till systemet med den så kallade frånvarotrappan som skolorna använder för att följa upp elevernas frånvaro. I slutet av förra läsåret bad dotterns lärare att få tala med honom. – Hon var uppenbart besvärad och sa att det är dags för ett samtal. Vår dotter hade tydligen nått den frånvaronivå som gör att det lyser rött i systemet. Självtänkte jag mig också olustig, och tyckte att det rent ut sagt var obehagligt. Speciellt eftersom jag vet att frånvaron i det här fallet var befogad, och dessutom till stor del beviljad av skola, säger han.

UNGAS ENSAMHET BEKYMRRAR FÖRÄLDRAR 12

I höstas gjorde Förbundet Hem och Skola och Suomen Vanhempainliitto en föräldrabarometer för föräldrar som har barn som studerar på andra stadiet. Den här undersökningen är den första i sitt slag i Finland. Resultaten visar att ensamhet, bristfälligt samarbete mellan hemmet och skolan och stor arbetsbelastning oror föräldrarna.

HÄR FLÖDAR KREATIVITETEN 16

Konstklubben i Gerby skola är ett exempel på hur den så kallade Finlandsmodellen fungerar. Skolan får en egen budget och har fria händer att ordna eftermiddagsverksamhet, endera i egen regi eller som en köptjänst av en utomstående aktör.

TOBIAS TIPSAR OM ÅTTA BÖCKER 26

Ett självklart inslag i tidningen är läsinspirationen Tobias Larssons boktips. Han tipsar om böcker som passar allt från de allra yngsta till äldre ungdomar.

MELLANMÅL FÖR FATTIGA RIDDARE 28

Ligger det några halvtorra brödbitar i brödkorgen? Med hjälp av ägg, mjölk, kanel och lite grädde och sylt kan du fixa goda fattiga riddare. En klassiker de allra flesta brukar gilla.

Carola Nordberg vet exakt hurdana bilder hon vill publicera på sina barn Gry och Björn på sociala medier.

Fenomenet kallas "sharenting". Ett ord som första gången lär ha använts i en artikel i finanstidningen Wall Street Journal 2012. På den svenska nyordslistan fanns begreppet med 2019.

Sharenting är en sammanslagning av de engelska orden "share" (dela) och "parenting" (föräldraskap). Det handlar kortfattat om när vårdnadshavare sprider bilder, filmer eller annat material om sitt barn på internet.

Då och då blossar debatten om sharenting upp. I vintras meddelade influencern Sara Vanninen, med över 60 000 följare på Instagram, att hon inte längre tänker publicera bilder på sina barn. Därmed drog hon igång diskussionen, och i samma veva uppmärksammade också flera av landets största medier det problematiska: barnens rätt till privatliv och risken att bilder hamnar i fel händer.

För **Carola Nordberg**, 30, i Jakobstad är debatten mycket bekant – och hon erkänner att diskussionens fokus ibland kan irritera henne.

– Det är lätt att kulturellt och samhälleligt kritisera innehållet eftersom det oftast är kvinnor som delar bilder på sina barn. Men mammor som är hemma med barnen får ofta stöd och gemenskap på sociala medier. Mammor i Finland är ensammare än någonsin tidigare, så det är inte konstigt att de söker sig till ett sammanhang online, vilket betyder att de delar sin vardag. Och det är barnen som är den vardagen när man är hemma med dem 24/7, säger hon.

Carola Nordberg har själv tre barn: ett går i skolan, ett i förskolan och ett på dagis. Hon har hela tiden delat med sig av sin och barnens vardag. Redan 2015 vann hon priset för årets blogg i Svenskfinland och året efter fick hon utmärkelsen för bästa familjeblogg. Numera gör hon varje vecka den populära podden *Föräldrasnack* tillsammans med kompis **Rebecka Hägert-Backull**.

I traditionella medier är det vanligt att de negativa sidorna av sharenting uppmärksammas. Det synnerligen utbredda fenomenet att dela bilder på sina barn framställs ofta som något olämpligt och farligt. Utifrån sitt perspektiv tror sig Carola Nordberg veta varför.

– För att det är boomers som skriver! säger hon med ett skratt.

– Skämt åsido, de är inte vana vid eller uppväxta med sociala medier och tror därför att hemskheter händer där. Men finländska föräldrar med vett lägger inte ut olämpliga bilder på sina barn och då behöver man inte vara orolig. De flesta har dessutom privata profiler.

Mera etik än juridik

Rent juridiskt finns det sällan några hinder för att sprida bilder på sina barn. Finland hör till länderna som saknar lagstiftning om sharenting.

Det finns ändå exempel på föräldrar som fällt: en pappa dömdes av Högsta domstolen till dagsböter för att på Youtube ha publicerat en video där hans barn omhändertogs av socialtjänsten.

Inget fel med att posta en fin bild på sitt barn på sociala medier. Men fråga alltid om lov, respektera barnets gränser – och håll koll på din egen skärmtid. Det säger föräldrapoddaren Carola Nordberg om ett av vinterns stora samtalsämnen.

CHRISTOFFER HERBERTS, TEXT • EVA-STINA KJELLMAN, FOTO

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA >>

Så sköter du din sharenting med stil

Men det var ett känsligt extremfall där publiceringen klart kränkte barnets integritet. När det gäller syskonlekar, födelsedagsfester eller semesterresor handlar det inte om juridik – utan om etik och personligt omdöme.

– Det är något jag funderat mycket på och därför är det inget problem för mig. Jag har privata profiler och vet mina gränser. Jag vet hur vi resonerar med min man kring det här och vi känner oss trygga med vårt liv på sociala medier och hur vi exponerar våra barn, säger Nordberg och utvecklar:

– Jag tycker inte det är något problem med att sätta upp en fin och glad bild på sina barn, bara man inte visar nedvärderande eller konstiga situationer. Jag publicerar aldrig lätklädda bilder på barnen, pinsamma bilder eller bilder där de är väldigt ledsna eller arga.

Nyckeln är alltså att tänka igenom sin ståndpunkt, att veta hur man resonerar och varför. Och allra viktigast är kommunikationen med

barnen när de blivit lite äldre.

– I dag frågar jag alltid barnen om jag får ta en bild av dem, och berättar om den ska till familjealbumet eller till Instagram. Jag har en rutin att fråga barnen om lov och respekterar barnens nej. Vad som upplevs som integritetskränkande kan variera från person till person och alla barn måste ha rätten att få sina gränser respekterade.

Carola Nordbergs teser får också stöd av Rädda Barnen i Finland. Organisationen varnar för att oövertygat publicera bilder på barn, och kommer med två huvudsakliga råd: bilderna bör alltid vara respektfulla mot barnet och det är ett måste att fråga barnet om lov före publicering.

– Men det är ingen idé att vi frågar våra barn om vi får visa dem på sociala medier om de inte ens vet vad det innebär.

– Därför talar jag mycket med mina barn om vad sociala medier och internet är. För till-

fället läser vi boken *Värsta bästa nätet* av **Maria Dufva**, den är jättebra och tar upp vad det innebär att dela bilder, säger Nordberg.

Barn i reklamer

Extra kontroversiellt i sammanhanget är att använda bilder på sina barn i reklamer. Samtidigt ett allt vanligare fenomen. Också personer med relativt få följare, så kallade mikroinfluencers, nås snabbt av erbjudanden från kommersiella företag.

Carola Nordbergs blogg var i tiderna en av de mest lästa i Svenskfinland och hon gjorde då reklamsamarbeten, ibland med barnen inblandade. Intäkterna gav henne chansen att vara hemmamamma längre och hon ångrar därför ingenting, men i dag tänker hon annorlunda.

– Jag skulle inte använda mina barn i reklamlägg längre, det känns inte etiskt okej. Barn ska inte utnyttjas i kommersiella syften.

– Men företag i dag vet hur effektivt det

är med influencermarketing, en bransch det pumpas in mycket pengar i. Det är lättförtjänata pengar för småbarnsmammor som är hemma med ett värdbidrag på 250 euro i månaden: ta en bild på ditt barn med en nappflaska och du får fakturera 400 euro. Jag har förställelse för dem som tackar ja.

Svartvitt är det inte. Och diskussionen om sharenting i alla dess former kommer att finnas kvar i vår föräldravardag. Men Carola Nordberg skulle för sin del gärna flytta fokus.

– Jag tror att det stora problemet med barn och sociala medier i dag ligger i föräldrarnas och barnens skärmanvändning. Ett barn tar säkert mer skada av en förälder som snittar sju timmar skärmtid per dag och aldrig lägger upp en bild på sina barn än en förälder som lägger upp en fin bild på sitt barn varannan dag men snittar två timmar skärmtid. Det är kanske dumt att sätta dem mot varann men jag tycker det är relevant i diskussionen.

Björn och Gry är ganska vana vid att bli fotograferade

De läser boken *Värsta bästa nätet* av Maria Dufva. Boken tar upp vad det innebär att dela bilder.

TIPS

1. **Fråga alltid** innan du lägger ut bilder på barnet. Respektera om barnet säger nej, också om barnet inte kan motivera varför.
2. **Gör klart** för dig varför du lägger ut bilden på barnet, vem är mottagare och vad är syftet med bilden?
3. **Tänk noga efter** att bilden inte kan få ditt barn att framstå på ett negativt sätt eller att barnet förlöjligas. Nakenbilder är alltid nej.
4. **Skydda barnets integritet** och lär barnet om det här. Förklara varför man ska vara försiktig med att på nätet lägga ut saker som adress, telefonnummer och personnummer.
5. **Var en god förebild.** Be ogärna barnet posera på ett visst sätt, för inte över tanken att bara redigerade, tillrättalagda och perfekta delar av verkligheten ska delas.
6. Vill du vara på säkra sidan, **läs ditt konto** för utomstående. Har du inte ett privat konto på Instagram har sajter rätt att bädda in ditt inlägg, och bilder på ditt barn kan hamna i sammanhang du inte har kontroll över.

Källa: Rädda Barnen, Mannerheims barnskyddsförbund mfl.

Jag har en rutin att fråga barnen om lov och respekterar barnens nej.

LÄRORIKT

Lärorikt är webbplatsen för dig som är intresserad av pedagogik och lärande.

Vi levererar ett färdigt läspaket varannan vecka. Gratis, utan reklam och utan inloggning.

Gå in på **Lärorikt.fi**

”FRÅNVAROTRAPPAN ÄR FÖR FYRKANTIG”

Ett stelbent system som jämför äpplen och päron, och som inte tar hänsyn till verkligheten. Så beskriver Stefan Winiger skolans frånvarotrappa.

SONJA FINHOLM, TEXT • KARL VILHJÄLMSSON, FOTO

I slutet av förra läsåret bad dotterns lärare att få tala med **Stefan Winiger**.

– Hon var uppenbart besvårad och sa att det är dags för ett samtal. Vår dotter hade tydligen nått den frånvaronivå som gör att det lysar rött i systemet. Självt kände jag mig också olustig, och tyckte att det rent ut sagt var obehagligt. Speciellt eftersom jag vet att frånvaron i det här fallet var befogad, och dessutom till stor del beviljad av skolan.

Stefans dotter idrottar och hade fått tillstånd att vara borta under veckans dubbeltimme i gymnastik, eftersom den krockade med hennes träning. Dessutom hade hon varit förkyld ett antal gånger under läsåret – precis som många av sina klasskamrater.

– Då i pandemitider var vi dessutom extra noggranna med att inte skicka våra barn till skolan ens med minsta symptom.

Men när antalet timmar överskred gränsen i systemet var läraren tvungen att ta kontakt, för att sedan göra en notering om att hon pratat med en förälder.

Nytt system

Frånvarotrappan är ett nytt nationellt uppföljningssystem som utarbetats av Undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med Utbildningsstyrelsen och kommunerna.

Bakgrunden är den ökande skolfrånvaron. Uppskattningsvis 4000 högstadiel elever är regelbundet borta från skolan, och otillåten frånvaro är det problem som oroar skolorna mest, enligt en utredning från Nationella centret för utbildningsutvärdering.

Tanken med frånvarotrappan är att ha ett system som är lika för alla, där skolor och lärare följer samma principer för när och hur

Självt kände jag mig också olustig, och tyckte att det rent ut sagt var obehagligt. Speciellt eftersom jag vet att frånvaron i det här fallet var befogad, och dessutom till stor del beviljad av skolan.

”

man ska ingripa. Verksamhetsmodellen beskrivs som ett verktyg för att skolor lättare ska kunna identifiera och hjälpa elever med regelbunden närvaro och få dem att återgå till studierna. En första utvärdering kommer att publiceras under våren.

Så långt allt väl. Stefan Winiger uppskattar att man försöker lösa ett allvarligt problem, men det han reagerar på är att frånvarotrappan inte tar hänsyn till vilken typ av frånvaro det handlar om. Att systemet helt enkelt är för fyrkantigt.

– Om vårdnadshavaren har anmält barnet sjukt enstaka dagar eller om barnet till exem-

pel hamnar på sjukhus, då är det inte problematisk frånvaro. Inte heller om skolan har beviljat ledighet. Men allt antecknas i samma system, det är där problemet ligger.

Stefan Winiger befärdar att systemet därmed skapar onödigt oro hos föräldrarna och extrarbete för lärarna, plus att det äventyrar förtroendet mellan skolan och hemmen.

– Betyder det här också att man nu ska tänka om och börja skicka sina barn till skolan med snoret hängande, bara för att undvika noteringar i Wilma, undrar han.

Han upplever också att kommunikationen inte är uppbyggande, utan snarare hotfull, och att det alldeles för snabbt talas om olika stödåtgärder.

”Orealistiska gränser”

Nu i efterhand säger Stefan Winiger att han funderat mycket på hur det kunde bli så fel. Han har fem barn och säger att han under åren sett en hel del förkylningar och magsjukor, men aldrig tidigare blivit ifrågasatt som förälder på grund av skolfrånvaro.

Dottern går i dag i en annan skola, och där upplever han att systemet hanteras mycket bättre.

– Gränserna är också problematiska. På min arbetsplats är den genomsnittliga sjukfrånvaron tio dagar per år. Det betyder att många av oss skulle nå upp till gränserna ganska snabbt. Det första trappsteget på 30 timmar är helt realistiskt.

Fotnot: Dotterns skola nämns inte vid namn eftersom kritiken gäller själva trappstegsmodellen.

LÄS MER PÅ NÄSTA UPPSLAG >>

Stefan Winiger är kritisk till hur systemet med frånvarotrappan tillämpas i Helsingfors.

HUR SNORIG FÅR MAN VARA?

Under pandemin vande vi oss med att stanna hemma vid minsta lilla förkylningssymptom. Men vad är det som gäller nu? När kan man skicka sitt barn till skolan?

Så här svarar **Katarina Näs**, allmänläkare i Jakobstad och förälder till tre pojkar:

När ska barnet stanna hemma från skolan?

– I början av en förkylning är det bra att stanna hemma någon dag. Dels är man extra trött och dels kan man på så sätt minska smittspridningen. Vid feber ska barnet alltid stanna hemma och det är också bra att vila någon dag efteråt om barnet är tröttare än vanligt.

Hur många dagar ska man stanna hemma?

– Man ska stanna hemma tills man är feberfri och tills orken har återvänt. Vid lindriga förkylningar med endast snuva kan det räcka med en eller två dagar. Då snuvan har minskat så att man inte behöver nysa eller snyta sig hela tiden är det helt okej att återvända till skolan.

Katarina Näs är allmänläkare i Jakobstad. FOTO: JEANETTE ÖSTMAN

Vilka symptom behöver man vara mer försiktig med?

– Vid symptom på magsjuka är det viktigt att stanna hemma för att undvika smittspridning. En bra grundregel är att magsjuka inte längre smittar då diarrén är över. Hos barn med förkylningar är det vanligt med ögoninflammation. Inflammationen orsakas av samma virus som själva förkylningen och i sådana fall minskar inte smittspridningen med antibiotikadroppar. Här gäller samma regler för skolgång som vid förkylningar.

I början av en förkylning är det bra att stanna hemma någon dag.

NICLAS RÖNNHOLM: FRÅNVARO ETT UNDANTAG

Niclas Rönnholm, chef för den grundläggande utbildningen på svenska i Helsingfors, säger att frånvarotrappan fått ett gott mottagande av personalen i skolan, eleverna och vårdnadshavarna.

MICAELA RÖMAN, TEXT

– Målet med uppföljningen av frånvaro kan alla säkert omfatta, en enhetlig modell bidrar till en rättvis och likvärdig behandling av frånvaro i alla våra skolor, säger **Niclas Rönnholm**.

Frånvarotrappan började användas i Hel-

singfors år 2019 och målet är att bättre kunna följa med skolelevers frånvaro. Man har sedan dess vidareutvecklat modellen och bland annat tagit fram en handbok som stöd för skolorna i staden.

I den nationella modellen gäller att då en elevs frånvaro är över 30 timmar tar skolan kontakt med vårdnadshavare. Om frånvaron överstiger 70 timmar har skolans personal en skyldighet att göra en orosanmälan till barnskyddet.

Också sådan frånvaro som vårdnadshavarna har godkänt och meddelat skolan räknas med i elevernas frånvarotimmar. Skolpersonalen har möjlighet att ta ställning till olika orsaker av frånvaro, men att göra en skillnad mellan normal och problematisk frånvaro är svårt, säger Rönnholm:

– Det här är ett tema vi diskuterade på fortbildningsdagen vi ordnade för personalen

Niclas Rönnholm.

i våra skolor i höstas. Gränsdragningen mellan frånvaro av olika slag är svår, men stor frånvaro av alla slag är problematisk. I första hand ska eleven delta i undervisningen. Frånvaro är ett undantag, och bör inte förekomma regelbundet och i stora mängder.

PREMIÄR 02.11.2023

TEATER TAIMINE
-TURNÉTEATER FÖR BARN OCH UNGDOM- ÅK. 1-6

SKVALLER

EN RAFFLANDE PjäS OM SANSLÖSA RYKTEN

I alla roller
OUTI PAAŠIVIRTA
OCH SILVA LIIRANK

REGI PAUL OJIN
TEXT SILVA LIIRANK
SCENOGRAFI LARS IDMAN
LJUD OSKAR SILÉN

Beställningar och förfrågningar 040 685 3939, info@taimine.fi, www.taimine.fi

LÄX
HJÄLPEN

Du i årskurs 6-9!
Blir läxorna ofta ojorda?

Du kanske inte vet hur du ska börja?
Det ordnar sig. LäxHjälpen finns här för dig!
Tjänsten är helt anonym och kostnadsfri.

Kom till chatten: laxhjalpen.fi

Vi har öppet från söndag till torsdag kl. 14-18. Välkommen med!

SOS
BARNBYAR

Känns det för jävligt?
Vi fattar, kom och snacka!

SE KAS IN

Sekasin-chatten är en anonym stödtjänst för 12-29 åringar
Chatten öppen alla vardagar 15-19
sekasin.fi/sv/

FÖRÄLDRAR ÄR BEKYMRADE ÖVER ATT UNGA ÄR ENSAMMA

Ensamhet, bristfälligt samarbete mellan hemmet och skolan och stor arbetsbelastning oroar föräldrar till ungdomar på andra stadiet.

CHARLOTTA SVENSKBERG, TEXT

Föräldrabarometern för föräldrar till ungdomar som studerar på andra stadiet är den första i sitt slag i Finland. Målet var att få information om hur föräldrarna upplever ungdomarnas studier och välbefinnande samt samarbetet mellan hemmet och skolan.

Totalt 7 168 föräldrar svarade på enkäten. Förbundet Hem och Skola och Suomen Vanhempainliitto genomförde undersökningen i slutet av 2022.

Resultaten visar att nästan 90 procent av de föräldrar som svarade på enkäten upplever att deras ungdomar trivs i skolan och med sina studier. Trots detta uttryckte många föräldrar en stor oro kring ensamhet, studiestress, undervisningskvalitet och också bristen på en fungerande kommunikation mellan hemmet och skolan.

Coronan påverkade det sociala

Katarina Perander är specialsakkunnig inom utbildning vid Förbundet Hem och Skola, och har analyserat resultaten och skrivit rapporten. Hon lyfter speciellt fram ensamheten som oroväckande:

– Som vi vet är ensamheten ett stort problem i vårt samhälle. Att den oroar så många föräldrar är något vi behöver ta på allvar när vi funderar på hur vi tillsammans kan stödja de ungas välbefinnande. Ensamheten oroad i synnerhet flickors föräldrar och föräldrar till barn som går i gymnasiet, säger Katarina Perander.

Många föräldrar upplever att coronapandemin har påverkat ungdomarnas sociala relationer på ett negativt sätt. De ungdomar som isolerade sig hemma under pandemin har nu svårt att återfå kontakten med sina skolkamrater och jämnåriga. Föräldrarna kritiserar också de årskurslösa gymnasierna. De unga hittar inte sin plats i gemenskapen då de inte har en egen grupp som följer dem under hela studietiden.

Mycket jobb i gymnasiet

Föräldrar till gymnasiestudenter är oroliga för arbetsbelastningen hos de studerande och välbefinnandet, speciellt bland flickorna. Föräldrar till ungdomar som studerar inom yr-

kesutbildningen lyfter däremot fram bristen på närundervisning och den stora mängden självstudier. Föräldrarna önskar mera information om läroanstaltens rutiner, studiernas uppbyggnad, studerandeprestationer och möjligheter till stöd för lärande.

Många vill se mer samarbete

Föräldrarnas önskemål om mera information återspeglas också i svaren om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten. Vissa föräldrar är nöjda med samarbetet och anser det var öppet och aktivt. Andra anser att samarbetet är bristfälligt eller obefintligt.

– Föräldrar önskar att de kan följa med hur studierna framskrider så att de kan ingripa i tid om det behövs. Men de vill också höra om den ungas styrkor och vad som fungerar för att kunna stödja den ungas val efter andra stadiet, säger Katarina Perander.

Föräldrarna tycker det är viktigt att de har möjlighet att lära känna läroanstalten, personalen och andra föräldrar. Många föräldrar vill att samarbetet mellan hemmet och läroanstalten ska fortsätta också efter att ungdomen blivit myndig då till exempel kontakten via Wilma automatiskt upphör ifall den unga inte ger tillstånd för att den ska fortsätta.

Krävande men bäst vara förälder

Majoriteten av de föräldrar som svarade på enkäten (94 procent) anser att de kommer väl överens med sin ungdom. Trots detta anser drygt hälften (54 procent) av föräldrarna att det kräver mycket resurser att uppfostra en ung person och en tredjedel (33 procent) har upplevt utmattnings som förälder under det senaste året.

Många föräldrar lyfter ändå fram att trots att föräldraskapet kräver mycket av en så är det det bästa som hänt dem. De ser sin ungdom som förnuftig, öppen och ansvarstagande. Föräldrarna ser också positivt på framtiden: 94 procent av de svarande tror att deras ungdom kommer att klara sig bra i livet.

”Vi behöver inga nöjesparker, för livet med en tonåring är en enda berg-och-dalbana. Det gäller att hålla huvudet kallt och ögonen öppna även om det ibland kan vara spännande i

Katarina Perander. FOTO: KARIN LINDROOS

Ensamheten ett stort problem i vårt samhälle. Att den oroar så många föräldrar är något vi behöver ta på allvar när vi funderar på hur vi tillsammans kan stödja de ungas välbefinnande.

”

svängarna. Det är viktigt att komma ihåg att jag också har varit ung och att jag också blev riktigt bra.”

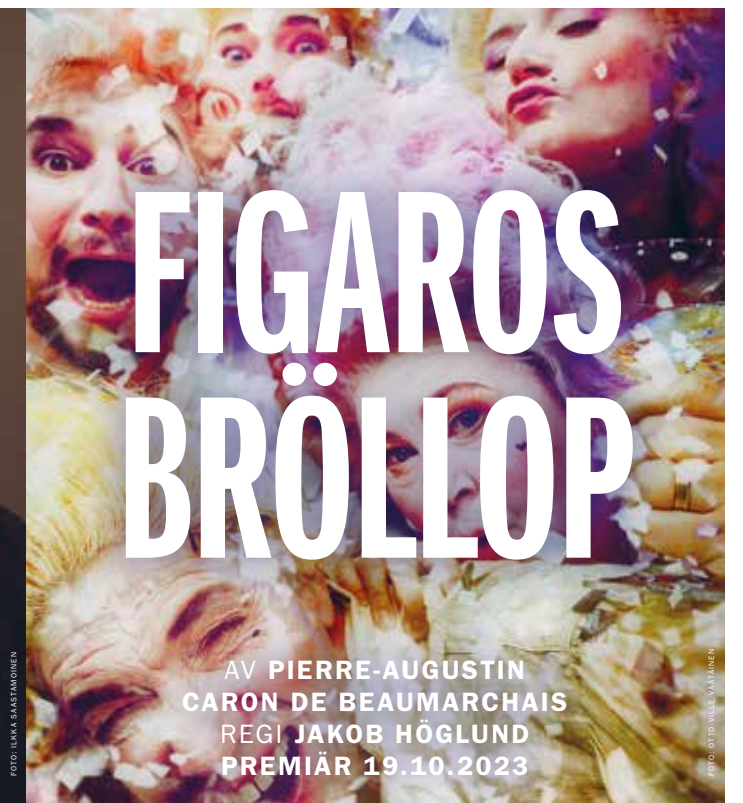
En sammanfattning av rapporten finns att läsa på hemochskola.fi/skola/foraldrabarometern/

HÖSTENS PREMIÄRER!

RÖDA RUMMET

KAJ KORKEA-AHO

DRAMATISERING TUOMAS TIMONEN
REGI MILJA SARKOLA PREMIÄR 14.9.2023

FIGAROS BRÖLLOP

AV PIERRE-AUGUSTIN
CARON DE BEAUMARCHAIS
REGI JAKOB HÖGLUND
PREMIÄR 19.10.2023

BILJETTER LIPPU.FI | LILLATEATERN.FI | HKT.FI | GEORGGATAN 30, HELSINGFORS

Solvalla & Norrvalla

Vi ordnar minnesvärda LÄGERSKOLOR och INSPIRATIONSDAGAR fulla av aktiviteter, upplevelser och skoj!

Hos oss får ni testa på nya spännande aktiviteter, njuta av naturen och koppla av.

Vi ordnar bland annat:

- Lägerskolor
- Aktivitetsdagar
- Fortbildningsdagar
- Sommarläger
- Födelsedagskalas
- Idrottens skolläger

Anmälningen till SOMMARLÄGREN på Solvalla & Norrvalla är nu öppen!

Solvalla

- Noux Outdoor Camp 5–8.6, dagsläger, åk 1–4
- Kids gone Wild 5–8.6, övernattningsläger, åk 4–6
- Sports Camp 12–14.6, övernattningsläger, åk 4–6
- Sporttis Camp 12–14.6, övernattningsläger, åk 6–9

Norrvalla

- Bäst i test I: 5–7.6
- Bäst i test II: 7–9.6

Valhalla Obstacle Race – hinderbanelopp

- Valhalla Challenge & Fun Run 19.8
- Valhalla Family 20.8

SOLVALLA

folkhalsan.fi/solvalla

NORRVALLA

folkhalsan.fi/norrvalla

PLOCKAT

LÄRORIKT HAR KOLL PÅ LÄRANDE

Den nya sajten Lärorikt, www.larorikt.fi, är för dig som är intresserad av pedagogik och lärande och som vill följa med vad som händer på fältet. På sajten finns reportage, artiklar, notiser, kolumner, insändare och tips som kan bidra till ökad kunskap, stödja kompetensutvecklingen, inspirera och väcka debatt. Allt innehåll är gratis och kräver ingen inloggning.

NYTT MATERIAL PÅ SVENSKA

Mobbning, trakasserier, diskriminering och våld påverkar barn och ungas välbefinnande och känsla av trygghet i vardagen. På nya webbsidorna "Säg nej till allt våld" finns information, anvisningar och verktyg för hur man kan identifiera, förebygga och ingripa i situationer av det här slaget i småbarnspedagogiken, skolorna och läroanstalterna.

Anvisningarna och verktygen riktar sig till lärare och rektorer i skolor och läroanstalter, föreståndare inom småbarnspedagogiken samt vårdnadshavare till barn och unga. Materialet kan också användas av andra som arbetar med barn och unga. En del av materialet kan användas tillsammans med barnen och de unga. Mera information: www.oph.fi/sv/sag-nej-till-allt-vald

JAKTEN EFTER DEN FÖRSVUNNA KRONAN

Äventyrsturen Jakten efter den försvunna kronan tar dig på en fartfylld tidsresa till 1700-talets Sveaborg. Äventyrsturen riktar sig främst till barn i åldern 6–13, men lämpar sig även för vuxna.

Turer under sommaren 16.6–4.8 fredag (ej 23.6) kl. 12 på svenska.
På beställningen under tiden 10.5–30.9.2023.

Mera information:
Samfundet Ehrensvärd r.f.
www.suomenlinnatours.com

Lojo - Staden för livsbejakande människor

CHATGPT KOM IN I SKOLORNA

Den hittills kostnadsfria chattboten ChatGPT har blivit ett hett samtalsämne både hos elever och lärare i skolorna.

Rektorn vid Kyrksläotts gymnasium **Mikael Eriksson** säger i en artikel i tidningen Läraren 13.1.2023 att skolorna nu behöver överväga hur de ska utnyttja AI-verktyget i skolan så att det gynnar studerandenas lärande. Som exempel ger han att eleverna kan använda en text som verktyget har skrivit och sedan verifiera den genom att hitta källorna för att kolla om texten stämmer eller inte.

Eriksson konstaterar att det ligger i de studerandes natur att vilja testa ett AI-verktyg som ChatGPT.

– Vi skjuter oss själva i foten om vi som enda infallsvinkel har att försöka hindra de studerande från att använda ChatGPT, säger han.

HANDBOK FÖR MENTAL TRÄNING

Svenska Finlands Idrottsförbund (SFI) ger i början av 2024 ut en handbok om mental träning riktad till 12–19-åringar i Svenskfinland. SFI bildade en grupp mentala tränare hösten 2019 – den här gruppen jobbar nu med handboken.

– Vi tycker att vi borde sprida kunskapen till en bredare målgrupp och ha en möjlighet att hjälpa fler. Därför ger vi ut den här boken, säger Amy Skogberg, en av de mentala tränarna.

Boken trycks i 10 000 exemplar och kommer att delas ut i skolor och föreningar. Varje kapitel innehåller både teori och praktiska övningar.

Boken ska hjälpa till att förbättra den mentala hälsan hos barn och ungdomar. Undersökningar visar att cirka 15 procent av de finländska barnen och 20–30 procent av ungdomarna är drabbade av psykisk ohälsa.

Finns sommarteatrar i Esbo presenterar
Astrid Lindgrens Madicken

Biljetter via NetTicket och 040 3616 234 ti&on kl 10-14
mera info : finnssommartheater.fi
8.6.-2.7.2023

upphovsrätt: Nordic Drama Corner Oy
ASTRID LINDGREN COMPANY
NETTICKET.FI

VILL DU HA EN NY VÄN?

Vi förmedlar frivilliga vänner till personer med funktionsnedsättning. Ett vänpar träffas 4-10 timmar i månaden för att göra något roligt tillsammans! Du kan söka eller bli en vän. Blev du intresserad? Gå in på vår hemsida samsnet.fi/fritid

SAMS VÄNVERKSAMHET

LUCKAN

fritid.fi/sommar - en webbsida var du hittar sommarläger på svenska i hela Svenskfinland.

fritid.fi - en sökportal för svenskspråkig fritidsverksamhet i huvudstadsregionen.

PS. Självklart är tjänsterna gratis att använda, både för arrangörer och familjer.

Nea Torsti och Jenna Söderman tycker om att teckna och måla.

LÄS MERA

Här flödar kreativiteten

REPORTAGE

Var sjätte skolelev saknar en hobby, och över hälften av dem säger att de gärna vill hitta sin grej. Här kan Finlandsmodellen vara en lösning. Med hjälp av statliga bidrag kan Tilde, Jenna och deras kompisar prova på olika konstformer efter skolan.

SONJA FINHOLM, TEXT
NELLY BJÖRKHOLM, FOTO

Det här med att hantera en limpistol är inte så enkelt. **Tilde Norrgård** är lite ovarsam och bränner sig på pekfingeret, men lite kallt vattnet hjälper.

– Jag brukar också pyssla där hemma, men det här är första gången jag använder en limpistol, säger hon.

Varje måndagseftermiddag samlas Tilde och hennes kompisar i Gerby skolas slöjdsal för att skapa konst tillsammans. Den här terminen fokuserar de på temat rum och tredimensionellt skapande, och just nu bygger de egna konstruktioner av träpinnar. På bordet finns allt från en spiralformad staty och ett skepp till **Jenna Södermans** lekpark – fullt utrustad med redskap och staket runtomkring.

– Jag fick idén från nätet, men hittade på en egen modell, säger hon.

Konstklubbens ledare **Mio Holmlund** säger att det fria skapandet är en viktig del av verksamheten. Hen ger deltagarna redskap och ett tema, men sedan är det upp till eleverna att visualisera sina egna idéer. Och tack vare det statliga bidraget kan hen köpa in material och verktyg.

– Konstundervisning handlar om att utveckla sina kreativa egenskaper. Att få jobba med barn är alltid extra roligt, de är så ivriga.

Något för alla

Konstklubben i Gerby skola är ett bra exempel på hur den så kallade Finlandsmodellen fungerar. Skolan får en egen budget och har fria händer att ordna eftermiddagsverksamhet, endera i egen regi eller som en köptjänst av en utomstående aktör. I Gerby händer det att handle-

Ella Heino-
nen, Sandra
Smeds och
Nea Torsti vi-
sar upp sina
konstverk.

darna plussar på antalet veckotimmar genom att leda olika klubbar, precis som Mio Holmlund. Hen jobbar som handledare på skolan, men är också utbildad konstpedagog.

– Målsättningen är att alla barn och unga ska ha möjlighet till en avgiftsfri hobby i avslutning till skoldagen. Min uppgift är att koordinera verksamheten tillsammans med skolans kontaktpersoner och hjälpa till med att hitta lämpliga arrangörer, säger **Kaisa Salo** som jobbar som projektkoordinator i Vasa.

Vasa har varit en del av Finlandsmodellen redan från början. Eleverna kan den här terminen välja mellan 83 olika klubbar. Mycket

handlar om idrott, matlagning, bildkonst och hantverk, men det finns även klubbar för musik, läsläsning, läsecirklar och språk.

I Gerby har man valt att satsa på de verksamheter som eleverna själva önskar. En av årets klubbar fungerar som köptjänst av den lokala 4H-föreningen.

– Den heter Gröna klubben, och är väldigt populär bland de yngre eleverna. De sysslar med allt från att odla till att tillverka slajm – med andra ord sånt som är grönt, säger **Maria Svens**, klasslärare och ansvarig för klubbverksamheten.

– Men just den här terminen har vi faktiskt

mindre utbud än vanligt. Dels har vi lite mindre budget, dels har vi inte fått tag på tillräckligt många ledare. Att pussla ihop elevernas önskemål med klassernas scheman och potentiella klubbledares tidtabeller är inte alltid så enkelt, säger hon.

Kostnaderna varierar också. Medan en konstklubb som drivs i skolans egen regi inte behöver bli så kostsam, är till exempel klättringsklubbar inne i centrum betydligt dyrare. Det här är också något som Maria Svens måste ta i beaktande. Summan ska helst räcka till så många elever som möjligt och ett tillräckligt mångsidigt utbud.

Utmaning att hitta ledare

Även Kaisa Salo lyfter fram utmaningen att hitta ledare. Just nu drivs cirka hälften av klubbarna som köptjänster av utomstående aktörer som föreningar, klubbar och organisationer, och målsättningen är att öka andelen.

– Eftersom verksamheten sker under skoltid eller på eftermiddagar har speciellt mindre föreningar svårt att ordna ledare. Det finns också ett krav på att verksamheten ska ordnas regelbundet under hela terminen, vilket också kan vara utmanande när föreningens egen säsongsverksamhet drar igång. Men vi jobbar ständigt med att få ut information till nya aktörer och

försöka väcka deras intresse, säger Kaisa Salo.

En annan utmaning är att hitta ändamålsenliga utrymmen. Till exempel matlagning är svårt eftersom många mindre skolor saknar egna kök.

I Gerby skola har man också funderat på hur man ska nå ut till de elever som mest behöver verksamheten – de som saknar en hobby. En modell är att rikta verksamheten och välja ut de som inte är aktiva, men det är alltid en balansgång. Ingen vill stämplas som inaktiv. Ma-

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA >>

Tilde Norrgård använder en limpistol för att fästa träpinnarna.

ria Svens säger att hon och hennes klasslärarkollegor försöker vara lyhörda och hon är också mån om att få ut information till hemmen.

– Många tycker säkert att klubbverksamheten är ett bra alternativ till att bara stanna hemma på eftermiddagarna, men det gäller också att se till att barnet orkar. För en del kan en lång skoldag vara alldeles tillräcklig.

Nya vänner

Under tiden Mio Holmlund pratar med oss har Tilde Norrgård fått ordning på limpistolerna. Hon trycker ut lim på pinnarna och placerar dem försiktigt på sitt bygge. **Ella Heinonen** hjälper till. Det märks att flickorna trivs tillsammans.

– Det här är en annan viktig del av klubbverksamheten, att eleverna ska få nya vänner.

Och att de som kanske inte har så många vänner ska få ett sammanhang, säger Holmlund.

Verksamheten är populär, både bland elever och föräldrar. När Kaisa Salo frågar efter idéer inför nästa läsår brukar önskelistan vara lång. Tröskeln att prova på en ny hobby är helt klart lägre när verksamheten ordnas i skolan, menar hon.

Hittills har klubbverksamheten varit en del av stadens bildningsavdelning, men från och med hösten blir Finlandsmodellen administrativt en del av ungdomsservicen. Det här beror på att modellen från och med den 1 januari blev en del av den nationella ungdomslagen. Men verksamheten i skolorna fortsätter som hittills.

– Jag har just lämnat in vår ansökan om klubbpengar inför nästa läsår, säger Kaisa Salo.

FAKTA

Finlandsmodellen för hobbyverksamhet är en modell för att erbjuda barn och unga en gratis hobby under skoldagen.

Alla **kommuner kan ansöka** om att få delta i programmet. Detta läsår är 249 av landets 309 kommuner med och sammanlagt 400 000 barn och unga i årskurserna 1–9.

Hobbyverksamheten **administreras av skolorna**. Barnen får ge önskemål om hobbyer och verksamheten planeras och genomförs som ett samarbete mellan kommunen, skolan och olika aktörer som producerar hobbyer.

Målsättningen är att **stödja barns och ungas välbefinnande**, och att Finlandsmodellen ska bli en permanent verksamhet i kommunerna.

Budget: Läsåret 2022–2023 delar ministeriet ut **14,5 miljoner euro**, vilket räcker till 10 000 hobbygrupper i nästan 2 000 skolor.

Källa: Undervisnings- och kulturministeriet, Kontaktpunkt för Finlandsmodellen för hobbyverksamhet.

FAKTA

År 2022 gjordes en **enkät om hobbyönskemål** i samband med skoldagen bland skolelever i hela Finland. Över hälften av de 164 000 som svarade sa att de gärna vill börja med en ny hobby.

Var sjätte elev uppgav att de **saknar en meningsfull hobby**, och av dem var 58 procent intresserade av att börja med något.

Bland flickorna var **ridning och djurklubbar** mest populära, medan pojkarna vill prova på **fotboll och parkour**.

Det fanns också **skillnader i ålder** – lågstadielävernars önskehobbyer är parkour och djurklubbar, medan högstadielävernarna vill prova på gymträning och utförsäkring. Det alla hade gemensamt var intresset för matlagningssklubbar.

Enkäten genomfördes för femte gången. Andelen elever som har en hobby som de tycker om var den här gången större än tidigare.

Källa: Undervisnings- och kulturministeriets elevenkät 2022

En gemensam allmänbildning är en förutsättning för demokratisk gemenskap. Poängen är inte att bildningen ska ge oss samma övertygelser.

Om bildning och utbildning

■ Det kan vara ett bra redskap i diskussionen om skolans uppgifter att minnas skillnaden mellan bildning och utbildning. Ett sätt att se på saken är att säga att utbildning finns till för de nuvarande behoven medan strävan till bildning har mera grundläggande mål.

Ur individens synvinkel är utbildning främst ett hjälpmedel med vars hjälp var och en kan hitta en plats i samhället där hen kan göra nytta. Ur samhällets synvinkel behövs utbildning för att samhället skall fungera. Vi utbildar individer för "samhällsfunktionerna". Mest typiskt är utbildning en väg till ett arbete. Vi får "kompetens" på arbetsmarknaden. I lyckliga fall blir mötet mellan individ och samhälle bra för båda. Individen kan ta på sig uppgifter som passar henne och som behövs.

■ En svårighet i dag är vår oro för framtiden och förändringstakten: mörka moln tornar upp sig och den tekniska utvecklingen gör att samhällsbehoven, och därmed även utbildningsbehoven, snabbt förändras. För den enskilda kan det vara slitsamt att tvingas utbilda sig för nya behov, särskilt om man gillar sina nuvarande uppgifter eller är osäker på om det nya som sägs behövas är värdefullt och bra.

Här kommer bildningen in i bilden. Bildning är annorlunda än utbildning. Ur individens synvinkel är bildning något som vi behöver för ett rikt liv. Och då menas med ett rikt liv ett liv som är rikt på mening. Vi berikas av en bildningsväg som ger sådan näring åt vår fantasi och förståelse, sådan kunskap och sådana färdigheter, som fördjupar vår självförståelse och vår förståelse av andra och av världen.

■ Ur samhällets synvinkel är individens bildning förstås ett absolut centralt mål, ett värde i sig själv. Men bildning är viktigt också av andra skäl, och på andra sätt. Kanske kan bildningens kulturvärde fångas med hjälp av tre ledord: demokrati, sammanhållning och förnyelse.

En gemensam allmänbildning är en förutsättning för demokratisk gemenskap. Poängen är inte att bildningen ska ge oss samma övertygelser. Men vi behöver ha tillgång till historiens, konstens, filosofins och vetenskapens kunskap och berättelser för att var och en av oss i samverkan med andra skall kunna delta i det samtal och den verksamhet varigenom vi upprätthåller och kritiskt omprövar vår tradition, vår världsbild och våra mål. Bildningen är grunden för en levande demokrati där vi hålls ihop av respekt för varandras olikhet och i vördnad och förundran över världens mångfald.

Den utbildade människan kan tjäna nyttan, men ju mera till exempel den ekologiska krisen accelererar desto tydligare är att det som nu anses nyttigt kan vara farligt. Ju häftigare samhället förändras, ja – ju mera hela vår civilisation hotas av sammanbrott – desto viktigare är det att alla blir bildade och inte bara utbildade.

THOMAS WALLGREN

Mindre disciplin, Mera fællestab

”Ska ni sätta barnet i vanlig kommunal skola?” var det många som undrade när femåringen skulle ta steget från dagis till förskolan i Köpenhamn. ”Ja” svarade vi självklart.

JANNE STRANG, TEXT • IDA-LINA STRANG, FOTO

Alternativ fanns förstås, privatskolor med olika språkliga, ideologiska eller religiösa inriktningar. Men sedan vår familj flyttat till Köpenhamn hösten 2020 hade vi enbart positiva erfarenheter av småbarnspedagogiken på det kommunala daghemmet, med allt från empatifostran och betoningen på fællestab till pedagogernas och barnskötarnas engagemang. Skolan, tänkte vi, skulle säkert vara lika bra. Och med ett år bakom oss nu känns valet rätt, trots att den danska skolvardagen på många sätt är annorlunda än den finska och finlandssvenska – och enligt vissa andra utländska föräldrar, alltför slapp i både disciplin och kunskapskrav.

Den största praktiska skillnaden är skolmaten som ska komma hemifrån och läggas i madpakken tillsammans med drikkedunken varje morgon. Det är en rutin man vänjer sig vid, men frågan om varför ett så rikt välfärdsland som Danmark inte förser eleverna med ett varmt mål mat varje dag känns obegripligt. Detta och många andra små och stora kulturskillnader mellan Finlands och Danmark diskuterade jag med tf. rektorn och pædagogisk leder **Helle Bjerg** vid Skolen på Grundtvigsvej i kommunen Frederiksberg i Storköpenhamn.

– Skolmaten är en debatt som dyker upp med jämna mellanrum, men aldrig leder någonstans, säger Helle Bjerg.

Danmark har ”en långvarig tradition av icke-statlig inblandning när det kommer till dagliga luncher”, som det löd på ett skolseminarium i september i fjol. Där efterlyste Danmarks Lærerforening igen en skolmatsordning i stil med Finlands, men dåvarande näringsminister **Rasmus Prehn** (S) påpekade att kostnaderna för att inreda skolorna med matsalar skulle ligga på en miljard euro, och lika mycket årligen för själva bespisningen. Pengar som inte fanns till rådighet.

Föreningen Skole og forældre slog 2019 larm om att många barn kommer till skolan färdigt hungriga och dessutom ofta utan

Helle Bjerg är tf rektor vid Skolen på Grundtvigsvej i Frederiksberg i Storköpenhamn.

lunchlåda. Kommunen kan bestämma att det ska erbjudas madordning så att luncher körs ut från ett centralkök till skolorna, men föräldrar kan inte tvingas att köpa mat till sina barn.

Sång i skolan

Grundtvigsvej som skolan ligger på har fått sitt namn av ”Danmarks Topelius”, Nikolaj Grundtvig (1783–1872) som är den danska folkskolans fader. Liksom Topelius ansåg Grundtvig att ett bildat folk är grunden för ett välmående land och samhälle, och ville utsträcka både bildning och utbildning till samtliga samhällsklasser. Och liksom Topelius skrev han också sånger, särskilt psalmer. Riktigt många psalmer, faktiskt.

– Ett särdrag i den danska skolan är kanske just sångtraditionen, säger Helle Bjerg.

– Sångerna knyter samman årskullar och generationer, och de flesta skolor har sin egen lyringsång.

Utlänningar på besök noterar ofta att det alltid ska sjungas vid olika tillställningar, och att alla danskar alltid kan alla ord. Den danska sångskatten finns bevarad i Højskolesangbogen, som var tionde år försiktigt revideras.

– Den största åran för en skola – eller vem som helst – är att få sin sång med i Højskolesangbogen.

– Men det är trångt där mellan pärmarna och Grundtvigs psalmer fyller fortfarande nästan hälften av sidorna.

Många muntliga förhör

Sångtraditionen var något som också finlandssvenska **Karin Lindberg**, 16, noterade när hon flyttade från Kottby skola i Helsingfors till sjätte klassen i Köpenhamn. Men främst noterade hon skillnaderna i ordning. Eller oordning.

– Allt kändes mindre strängt och mer stöktigt. Disciplinen var betydligt slappare och vi hade aldrig prov, läxor eller betyg.

För att hålla koll på elevernas framsteg har man i stället muntliga förhör med feedback och regelbundna samtal med föräldrarna.

Karin kände sig väl mottagen i den nya klassen, fick stöd av både lärare och elever. I början läste hon svenska och finska på distans, men intresset var svårt att upprätthålla när hon skulle lära sig ett helt nytt, spännande språk.

– Jag jobbade hårt på att passa in i klassen och skolan. I början pratade jag finlandssvenska, lite engelska och danska blandat, och efter några veckor förstod jag redan allt som sades. Efter några månader talade jag själv danska med lite brytning.

I dag är det ingen som på accenten kan höra att Karin en gång bott i Finland. Nu är hon intresserad av att lära sig olika danska dialekter, och det är inte överdrivet att säga att det blivit ett nytt modersmål.

– Finlandssvenska är mitt hem- och familjespråk medan danska är mitt kompispråk. Jag är lika bekväm i bägge.

Danmark hade alltid, liksom de nordiska länderna, sett sig som ett världsledande kunskapsland. Men sedan kom vad Bjerg kallar för ”Danmarks Pisa-chock” – en kalldusch och

Karin Lindberg, 16, flyttade från Kottby skola i Helsingfors till sjätte klassen i Köpenhamn. Hon noterade hon skillnaderna i ordning. Eller oordning.

LÄS MER PÅ NÄSTA SIDA >>

uppvaknande till det faktum att danska barn låg långt efter den internationella eliten i både läsning, vetenskaper och matematik. Det ledde till en skolreform för tolv år sedan där Grundtvigs ideal om fri bildning fick stryka på foten, och slagsida gavs åt mer mätbara resultat och en satsning på formell utbildning. Nu får eleverna betyg från åttonde klass, och nationella test mäter elevernas färdigheter vartannat år.

På föräldramiddagen som klassens trivsel-föräldre anordnar, träffar vi en familj från Uzbekistan. De har också bott i Köpenhamn i ett par år, men överväger att flytta hem igen för att deras barn ska få en ordentlig utbildning. Den danska skolan är för slapp, upplever de. Alternativet är en privat tutor vid sidan om skolan.

Skolshopping är vanligt

Bjerg är en stor förespråkare för den allmänna folkeskolan och dess sammanhållande roll för samhället. I den rätt välbärgade kommunen Frederiksberg väljer ändå nästan en tredjedel privatskola av ett eller annat slag. Bjerg kallar det ”det största hotet mot folkeskolan” och en utveckling som accelererar ojämlikheter i samhället. För en utomstående framstår ändå Danmark fortfarande väldigt homogent och solidariskt, med närapå kollektivistiska drag.

Den finländska skolans goda rykte lever kvar i Danmark, trots att också vi sjunkit i Pisa-rankingen. Orsaken anses vara en förmodat striktare disciplin, lärarnas högre utbildning och medföljande större auktoritet och hårdare krav på eleverna. ”I Danmark är det barnen

som styr familjerna”, sade en kompis som bott här längre, och Bjerg kan hålla med:

– Föräldrar är väldigt fokuserade på att erbjuda sina barn det bästa och låta dem få sin vilja igenom, och det är också något som syns i skolan. Förr i världen var ju lärarna bland de högst utbildade i landet och hade därför en naturlig auktoritet gentemot både föräldrar och barn. Med den stigande utbildningsnivån i samhället har deras status sjunkit relativt, och föräldrar betar sig därefter: man kräver särbehandling för sina barn och drar sig inte för att tillrättavisa läraren i olika frågor. Skolgången betraktas som en tjänst man köper, och föräldrarna är konsumenter, vana vid att kunden alltid har rätt. Det har lett till en del shopping bland skolor, särskilt mellan privatskolorna. Och när de inte längre vill ha med besvärliga barn och föräldrar att göra, är det vi på kommunala sidan som får ta dem.”

Aktiviteter efter skolan

Ett annat särdrag i den danska skolgången är SFO, det vill säga skolefritidsordningar eller eftermiddagsverksamheten. På SFO, som kostar omkring 300 euro i månaden, handlar det för barnen om att få förverkliga sig fritt, och utbudet av olika aktiviteter är hisnande. I SFO på Grundtvigsvej kan barnen delta i till exempel träverkstad, bollspel, legobygge, filmvisningar, teckning och pyssel eller ”kurs” i vintage dataspel som Pacman och Pong. Många hobbyer, allt från fotboll till hästar och karate, arrangeras i vissa fall genom SFO. Att

få hem ungen är inte alltid lätt.

Skolen på Grundtvigsvej är en mobilfri skola, ett val skolan gjorde 2018 och aldrig ångrat. – Det var sorgligt att se hur barnen satt och glodde in i sina skärmar och försvann, berättar Helle Bjerg om tiden före mobilförbudet – en av tre viktiga regler som också gäller föräldrar när man är inne på skolan. De två andra är att skorna tas av på bottenplan, och att man hälsar på alla man möter i korridorerna.

Redan i maj kommer de nya årskullarna från dagis till skolan. I de flesta skolor är det SFO som tar hand om majbörnen fram till midsommar eller Sankt Hans, då terminen avslutas, men på Grundtvigsvej placeras de små från början i sammansatta klasser med ettorna och tvåorna, och alla de nya får varsin makker, en äldre kompis som visar och berättar hur det går till på skolan. Barnen i de olika årskurserna är integrerade i dels avdelningar som kallas galaxer (vår son går i Mælkevej), dels hemme-grupper. Vissa lektioner har de äldre och yngre separat, men tillsammans genomför man varje år fem projekt som behandlar ett visst ämne under temaperioden. Musikteater, uteliv och Afrika har varit tre teman detta år.

För att kompensera för det kortare sommarlovet, som alltså sträcker sig från midsommar till början av augusti, har barnen i Danmark en veckas höstlov eller efterårsferie, och en dryg vecka ledigt kring påsk. Jullovet är snäppet kortare. Danmark har faktiskt Europas längsta skolår, medan SFO håller öppet alla dagar, också under sommarlovet.

Läger vid hav och sandstrand!

Pörkenäs lägergård, Pörkenäsvägen 565, 68620 JAKOBSTAD
tel. 0500 369 690, info@porkenas.net

AV ERIC IDLE OCH JOHN DU PREZ • REGI: JERMO GRUNDSTRÖM • ÖVERSÄTTNING: ADDE MALMBERG / HUGO CARLSSON
NÄYTELÄKULMA - NORDIC DRAMA CORNER OY

MONTY PYTHON'S SPAMALOT
29.6 - 6.8.2023

NETTICKET.FI
VNUR:s kontor: 019 241 5035 (vard. 9-16)
info@raseborg.org
raseborg.org

ALBANUS ALAND

VILL NI VARA MED OM ETT RIKTIGT SKÄRGÅRDSÄVENTYR?
Då ska ni välja Albanus! Skeppföreningen Albanus r.f. tillvarar och förmedlar kunskap, färdigheter, kultur och traditioner om seglation, fartyg och kustbyggden.

Vi har erfarenhet av lägerskolor och erbjuder hämtning och lämning också till fastlandet - ta kontakt och skapa er egna seglats idag!

Segla med oss!

+358 (0)457 0450 013
info@albanus.ax
www.albanus.ax

Vanda Teaterförening presenterar

GRÖD prinsen

PREMIÄR 5.6.2023
vandateaterforening.fi

En spännande utflykt i pengarnas värld!

FINLANDS BANKS MYNTMUSEUM

presenterar centralbankens och penningekonomins nutid och historia på ett mångsidigt sätt. Fyra multimedier skildrar interaktivt ekonomins historia och fenomen. Du kan pröva på att vara centralbankir, testa dina kunskaper i penningpolitik eller följa hur pengarnas köpkraft varierat under årtionden.

Boka gratis studiebesök för din klass!

Finlands Banks myntmuseum
Snellmangsgatan 2, 00170 Helsingfors
ti-fr 11-17, lö-sö 11-16, må stängt
guidade visningar, tfn 09-183 29 81
fritt inträde, kafé, www.rahamuseo.fi

HEJ DU 5-12-ÅRING! KOM PÅ FOLKKULTURLÄGER TILL

5-9.6 Byagården i Kullo, Borgå
12-16.6 Ljungheda i Kyrkslätt
31.7-4.8 FBK-huset i Pargas
& Vikingborg i Böle, Korsholm
7-11.8 Borgkila i Karis

På lägren får du leka ute och inne, sjunga, dansa, pyssla, baka, göra utflykter, mm.

Pris: 100€ heldagsläger, syskonrabatt 10€
(på lägren serveras ett varmt mål och mellanmål dagligen)

Anmälan senast 15.5 till junilägren & 5.6 till de övriga till
Folkdansringens kansli / folkdansringen@folkdans.fi

Arrangör: Finlands Svenska Folkdansring r.f. / www.folkdans.fi
tillsammans med SFV Bildning och Stiftelsen Brita Maria
Renlunds minne

Tobias Larsson jobbar som läsinspiratör på Helsingfors Stadsbibliotek och uppmuntrar unga läsare genom att hålla bokprat, delta i olika skolsamarbeten och se till att bokhyllorna ser lockande ut på Richardsgatans bibliotek.

Bilderböcker

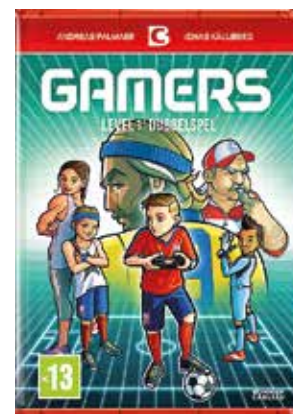
De tre bockarna Bruse
av Mac Barnett och Jon Klassen

■ Alla vet den gamla sagan om de tre bockarna som vill ta sig över trollets bro för att kunna äta sig feta, inte sant? Kanske finns det ändå en del saker vi inte visste, visar det sig. Att trollet är en riktig poet som med en aldrig sinande ström av idéer hur man kan äta upp en get, till exempel. Och hur stor är den stora bocken Bruse egentligen? En mästertolkning av en klassisk saga, signerad två av världens främsta kreatörer av bilderböcker. Oemotståndlig.

Bims värld: Skolnatten
av Kristina Sigunsdotter och Jenny Jordahl

■ Sommarlovet är slut och när Bim nu ska börja fjärde klass är hon rädd att hon glömt hur man gör. Efter att bara ha umgåtts med sin konstnärliga mamma – som är allt annat än vanlig – har Bim inte längre någon aning om hur man är som alla andra, och att vara som alla andra känns viktigare än någonsin. Bäst att börja skriva en lista över saker man måste göra och sådant som till varje pris måste undvikas. Charmigt och roligt med hög igenkänningsfaktor om att allt mer våga vara sig själv. Första delen i en serie.

Högläsningböcker

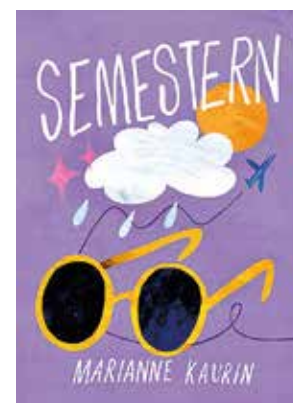
Gamers: Dubbelspel
av Andreas Palmaer och Jonas Källberg

■ Lionel spelar fotboll flera gånger i veckan och ska bli en stor stjärna med tiden, det har hans föräldrar bestämt. Problemet är att han själv är bollrädd och hellre spelar fotboll i sitt favoritspel Golden Goal, men hans föräldrar avskyr allt vad tv-spel heter. När det ska ordnas en turnering i Golden Goal samma dag som Lionels lag spelar match kläcker han en plan för hur han ska kunna delta utan att någon märker det. Naturligtvis går det inte helt som han tänkt sig. Första delen i en serie om att inte riktigt känna sig hemma i sin egen familj och om att vara den som vill något helt annat.

En liten vit lögn
av Micaela Favilla

■ Sportkillen Julian har inte bara en knasig mamma och en underlig storebror, nu har han plötsligt ett riktigt pinsamt husdjur i form av den nervösa kaninen Suki. Julian vill bara vara som alla andra och vill inte berätta om Suki för någon, inte ens för sin bästa vän Erka som älskar kaniner. Och när man vill vara så vanlig man kan är det så lätt att råka ljuga lite då och då. Underhållande vardagsdrama i den här fristående uppföljaren till *Ett enda stort skämt*, där klassens skämtare Erka stod i fokus.

Kapitelböcker

Semestern
av Marianne Kaurin

■ Ingen i Inas nya klass är särskilt intresserad av henne, men de gillar att skryta och inför sommarlovet vill alla berätta om de häftiga och långa resor de ska göra. Ina vill så gärna vara som alla de andra och när det blir hennes tur säger hon att hon också ska på semester trots att det inte alls är sant. Dessvärre visar det sig att den nya underliga killen som ska börja i klassen till hösten inte bara ska vara hemma hela sommaren – han är också Inas nya granne som snart kommer att förstå att hon ljugit. Hur ska hon få honom att inte avslöja henne?

Krypto: Ner i djupet
av Hans Jørgen Sandnes

■ Ofelia känner sig lite främmande i sin nya fosterfamilj men får snabbt en ny vän i fiskaren Björn som delar hennes intresse för de monster som kanske döljer sig i havet utanför staden. Vad är det som bubblar under ytan? Säg Ofelia verkligen något underligt eller inbillar hon sig bara? Och vad händer egentligen med pojken som försvann spårlöst efter att ha dykt ner i vattnet? Suggestiv tecknad serie av Hans Jørgen Sandnes som tidigare ritat bilderna till böckerna om Dubbeldeckarna Viktor och Tilde.

Ungdomsböcker

Sorceline: Blodsband
av Sylvia Douyé och Paola Antista

■ En fantastisk och förtrollande tecknad serie i en fantasyvärld där sex barn konkurrerar om att få bli kryptozoologens arvtagare och bli den som tar hand om alla sagoväsen som enhörningar, sjöjungfrur och älvor. Det blir en tävling full av utmaningar där inte alla spelar enligt reglerna. Sorceline vill inte bara vinna, hon vill också få svar på alla sina frågor: vem är hon egentligen och var kommer hon ifrån? Blodsband är den femte delen där många cirklar sluts men där flera dörrar öppnas för en fortsättning.

Mutanterna: Experimentet
av Ingela Korsell och Daniel Thollin

■ Innan Matteo föddes deltog hans föräldrar i ett experiment som gick väldigt fel. Att han är en mutant med fladdermusvingar på ryggen är något som måste hållas hemligt till varje pris. Men när familjens gård brinner ner och någon försöker kidnappa honom inser Matteo att han är avslöjad och svävar i fara. Dessutom visar det sig finnas fler mutantbarn i samma stad och nu har de inget annat val än att luta på varandra för att komma undan den okända faran. Läcker blandning av roman och tecknad serie med ord av Ingela Korsell som tidigare stått bakom den fantastiska PAX-serien.

RECEPT

FATTIGA RIDDARE

Ingredienser

- 1 ägg
- 2 dl mjölk
- 1 tsk kanel
- 8 skivor vetebröd

Bärmosse

- 3 dl hallon eller andra inhemska bär
- 2-3 dl grekisk eller turkisk yoghurt eller annan naturell yoghurt
- 1 msk socker
- ½ tsk kardemumma

Gör så här:

1. Vispa ihop ägg och mjölk. Smaksätt med kanel.
2. Lägg vetebrödsskivorna i smeten tills de är fuktiga.
3. Stek brödskivorna vackert bruna på båda sidor.
4. Servera med färska bär och yoghurt eller bärmosse.
5. Om du gör bärmossen: mosa bären en aning och blanda in dem i yoghurten och smaksätt med socker och kardemumma.

TEXT: UNGMARTHA

TIPS!

Fattiga riddare är en typisk resträtt. Använd torra skivor av ljust formbröd eller torra skivor bulle.

FOTO: KARIN LINDROOS

NYKTERSOLKLART.FI

NYKTER-SOLKLART!

#nyktersolklart

KLASSRESA TILL ÅLAND!

Från 65 €/person

I priset ingår båtresor Åbo-Mariehamn t/r, hotell, frukost & middag. Kontakta oss så hjälper vi er med allt; båtresorna, måltiderna och ett minnesvärt program.

ÅLANDHOTELS

+358 1815 555 • info@alandhotels.fi • alandhotels.fi

PLANERAR NI KLASSRESA ELLER LÄGERSKOLA?
**ZACHARIAS TOPELIUS
KUDDNÄS I NYKARLEBY**

Öppet dagligen 18.5-31.8 (stängt 23-24.6).
Maj kl. 12-16, juni-juli kl. 10-17, augusti kl. 12-17.
WWW.NYKARLEBY.FI/KUDDNAS / 06 785 6482

VÄRLDEN RUNT PÅ 10 FRÅGOR

1. På det lokala språket heter denna stad Oświęcim – ett namn som kanske inte säger så mycket – men med vilket namn är staden betydligt mera känd? a. Waterloo, b. Auschwitz, c. Minsk
2. Varför blev tysken Matias Rust känd den 28 maj 1987, i Moskva? a. Han försökte skjuta Sovjetunionens ledare Michail Gorbatsjov, b. Han landade med ett litet flygplan på Röda torget, c. Han ringde världens första mobiltelefonsamtal.
3. Vilket år bestogs jordens högsta bergstopp Mount Everest för första gången, av Edmund Hillary och Tenzing Norgay? a. 1878, b. 1920, c. 1953.
4. Kärt barn har många namn: Myanmar heter landet nu, tidigare hette det Burma. Och tidigare har namnet Birma använts. Namnet Birma lever kvar i Helig birma – men vad är det? a. en raskatt, b. en anfallsvariant i volleyboll, c. en legendarisk divan från Ikea.
5. Över vilka två japanska städer fällde USA varsin atombomb den 6 och 9 augusti 1945? a. Sapporo och Yokohama, b. Kyoto och Osaka, c. Hiroshima och Nagasaki.
6. Världens första och därmed även äldsta nationalpark finns i USA i delstaterna Wyoming, Idaho och Montana. Vad heter den? a. Redwater, b. Yellowstone, c. Blackwood.
7. Vilken världsberömd sångerska föddes den 20 februari 1988 på Barbados? a. Rihanna, b. Alicia Keys, c. Beyoncé.
8. I exempelvis Tanzania kan man åka på safari, men från vilket språk härstammar själva ordet safari som betyder resa – språket är Tanzanias första officiella språk? a. afrikaans, b. swahili, c. xhosa.
9. I vilken stad arrangeras Eurovisionsschlagerfestivalen i maj 2023? a. Manchester, b. Glasgow, c. Liverpool.
10. Vad heter Norra Karelen högsta topp som ligger 347 meter över havsytan och 253 meter över sjön Pielinen, som man har en bedårande utsikt över? a. Saana, b. Koli, c. Luosto.

1. a. Auschwitz, b. Han landade med ett litet flygplan på Röda torget, c. 1953, c. Hiroshima och Nagasaki, b. Yellowstone, a. Rihanna, b. swahili, c. Liverpool, b. Koli.

AKTUELLT FRÅN FÖRBUNDET

Dags för förbundets årsmöte

■ Förbundet Hem och Skolas årsmöte är fredagen den 28 april 2023 klockan 18.30 på G18, Georgsgatan 18 i Helsingfors. Mera information finns på vår webb: www.hemochskola.fi/om-oss/arsmote-2023

Vi ses på Stafettkarnevalen!

■ Precis som vanligt finns vi på Stafettkarnevalen den 19–20 maj på Olympiastadion i Helsingfors. Hoppas vi ses!

Nationella Hem och Skola-dagen

■ Den nationella Hem och Skola-dagen firas den 29 september. Samarbetet med hemmen kan givetvis uppmärksammas en annan dag som passar in schemat. I många skolor har dagen blivit en fin tradition som för samman föräldrar, elever och lärare på ett avslappnat och trevligt sätt. Som vanligt är det rektorn som ansvarar för anmälningen. Mera information finns på vår webb: www.hemochskola.fi/projekt/dagen/

Prenumerera på vårt nyhetsbrev

■ Vill du få mera information och tips av oss? På startsidan på vår webb www.hemochskola.fi finns ett formulär för att börja prenumerera på vårt nyhetsbrev. Det enda du behöver göra är att fylla i din mejladress.

Material på vår webb

■ Visste du att vi har en hel del material som du kan ladda ned helt gratis från vår webb? Där finns till exempel broschyrerna *Välkommen till skolan*, *Välkommen till högstadiet* och *Välkommen till andra stadiet*, som är riktade till föräldrar. Du hittar materialet här: www.hemochskola.fi/material.

På www.hemochskola.fi finns också bland annat blogginlägg, artiklar från tidningen, nyhetsbrev, information om föreningsverksamhet och material riktat till föräldrar, skolor och daghem.

Följ oss på sociala medier!

■ Du hittar oss på Facebook (facebook.com/hemochskolaifin), Instagram (hemochskolaifinland) och Twitter (twitter.com/HemoSkolaiFin). Där publicerar vi allt möjligt som är relevant för dig som förälder eller vårdnadshavare. Hoppas du väljer att följa oss!

GNURF

TIDNINGEN HEM OCH SKOLA

Utgivare: Förbundet Hem och Skola i Finland rf.
Ansvärgivare: Nora Grotenfelt, förbundsordförande.

Redaktör: Charlotta Svensberg, redaktor@hemochskola.fi.

Layout: Pia Ahlberg.

Pärmbild: Karl Vilhjälmsson.

Målgrupp: Föräldrar med barn i svenskspråkig skola och dagis.

Distribution: Delas ut i klassen och på daghemmet.

Tryckeri: UPC, Vasa 2023.

Upplaga: 37 500.

Ärgång: 50.

Annonsförsäljning:

Ky Lisbeth Lönnqvist Kb, Sandbackavägen 8 D,

02200 Esbo. Tfn 09 803 9553.

E-post: lisbeth.lonnqvist@kolumbus.fi

Annonspris: 1,50 e/spmm.

NORA GROTFELT
ordförande

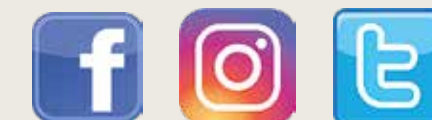
MICAELA ROMANTSCHUK
verksamhetsledare

CHARLOTTA SVENSKBERG
kommunikatör

Kansliet: Förbundet Hem och Skola i Finland rf, Nylandsgatan 17 B 27, 00120 Helsingfors.
E-post: hemochskola@hemochskola.fi.

Följ oss på Facebook, Instagram och Twitter.

EN LITEN SKOLA MED STORT HJÄRTA

Lågstadiet i Vårdö på Åland har tre klasser, 19 elever i årskurs 1–6, en stark sammanhållning och god talkoanda. Lotta Angergård har varit ordförande i föräldraföreningens styrelse sedan verksamhetsåret 2020–2021.

CATRIN SANDVIK, TEXT

Berätta lite om er skärgårdsskola!

– Skolan byggdes på 1950-talet och fick i samband med senaste renovering en stor idrotts-hall som även kan användas för andra aktiviteter på kvällarna. Det finns en liten matsal i skolan men kommunens storkök finns i samhällets äldreboende som ligger nära till, så barnen går dit och äter. Det ger dem en kort promenad, miljöombyte och är samtidigt uppskattat av de boende.

– Fördelar med en liten skola och ett litet samhälle är till exempel att många av barnen leker tillsammans oberoende av vilken årskurs de går på. Det ger en bra sammanhållning och gemenskap.

Hurdana aktiviteter har ni ordnat under de senaste åren?

– Föreningen ordnar en återkommande bowling och pizzakväll i Mariehamn på fasta Åland som är mycket omtyckt. Vi deltar också i en frukosttradition som kallas Kura gryning, där vi bjuder elever och vårdnadshavare på frukost och högläsning i samband med nordiska litteraturveckan. Vi har också ordnat en läsnatt där alla som vill får övernatta i skolan. Under senaste läsnatt fick de barn som ville läsa högt på sina egna modersmål. Det blev läsning på svenska, finska, lettiska, ungerska och spanska. Alla elever visade en sådan hänsyn och lyssnade!

– Förutom det här gör vi många små insatser, till exempel serverar föreningen kaffe på julfesten vilket är lite av ett hedersuppdrag. Vi har också en tradition att ge alla elever som går ut sexan en tänkvärd avskedsgåva eller en blomma.

Har ni många engagerade föräldrar?

– Ja, i och med att det är ett litet samhälle försöker vi hitta lösningar så att alla barn ska kunna vara med på de aktiviteter som erbjuds. Några konkreta exempel på föräldrainsatser är den skridskois som spolats upp utanför skolan där också barnen hjälpt till och skottat snö. Här har vi även ordnat skridskodisco. Vi har

Styrelsemedlemmarna Anna Aakula (t.v.), Lotta Angergård (ordförande) och Hannamari Ruohonon. Den blåa mjukisfiguren är ett så kallat Vårdöäpple, kanske mest känt från åländska Sally Salminens roman Katarina. FOTO: PRIVAT

också föräldrar som byggt basketställningar och fotbollsmål till skolgården.

Några tips till andra föreningar?

– Ett roligt projekt som gjordes för ungefär tio år sedan och som nuvarande styrelse funderar på att göra igen är att producera en kokbok. I boken hade alla skolans elever tillsammans med sina mor- och farföräldrar eller annan närstående plockat ut sina två favoritre-

cept. Kokboken såldes sedan inför julen och gav föreningen en viktig grund i kassan.

Hur har du själv upplevt styrelsearbetet?

– Främst är det roligt att träffa de andra föräldrarna och göra något tillsammans för barnen, men det är också intressant att få insyn i förbundets verksamhet och kunna ta del av kunskap via det. Jag upplever att förbundet har en viktig roll som språkrör för barns rättigheter.